

ROLE ICT VE VZDĚLÁVÁNÍ

ZMĚNY V KONCEPCI VÝUKY

listopad 2009
(c) Radek Maca

Jaké jsou také pohledy na vzdělávání?

žák:

- přežít školní docházku
s co nejmenšími šrámy na těle i na duši

učitel:

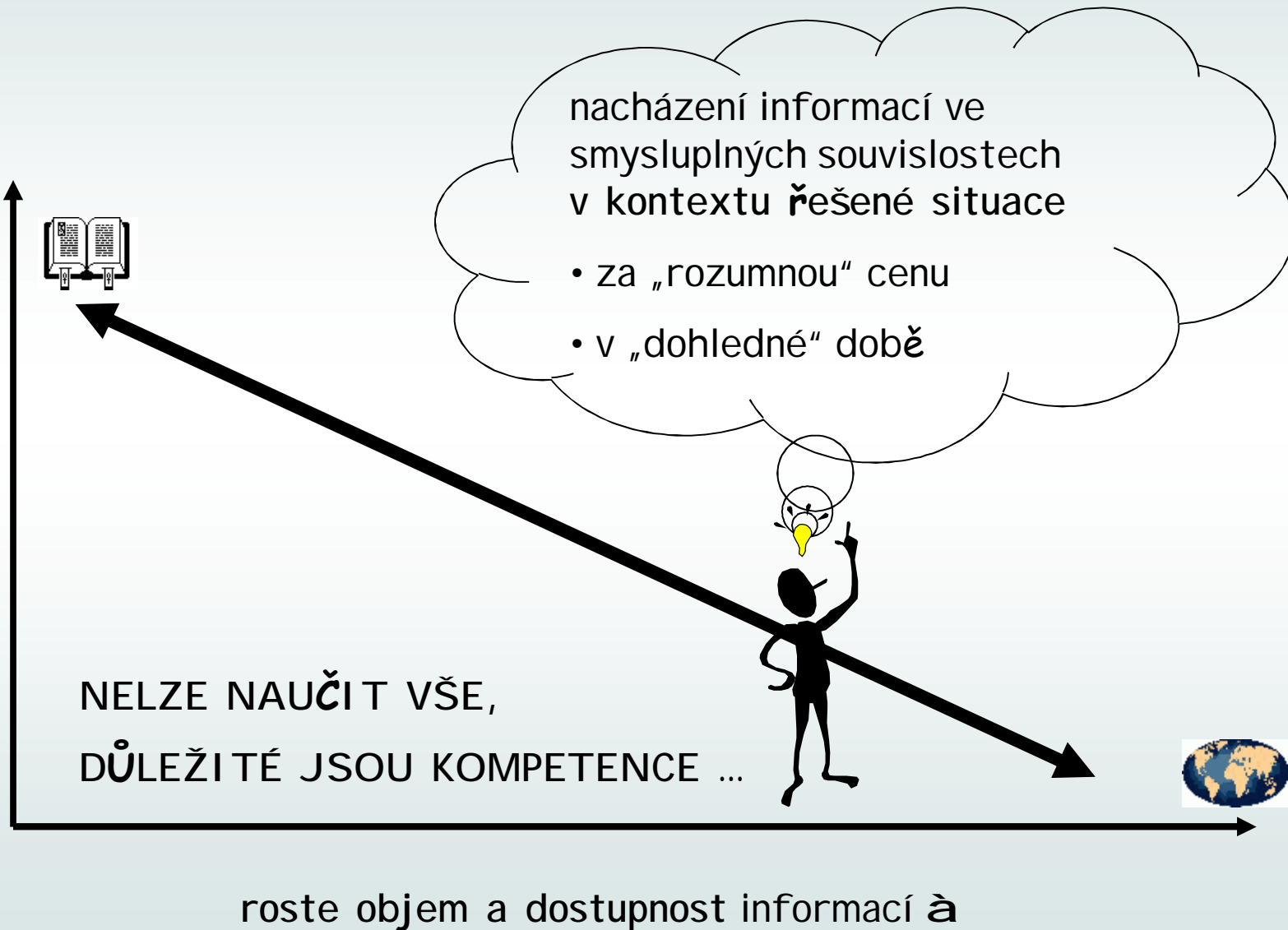
- předat žákům sumu informací, dovedností, návyků, kterou předepisují osnovy (učebnice)

ministerstvo:

- zorganizovat učitele a žáky tak,
  - aby se potkávali pokud možno ve stejnou dobu, stejný čas a na stejném místě,
  - dodat jim návod na vzdělávání
  - rozdělit do škol „co nejméně“ finančních prostředků

O co půjde v reálném životě...

roste cena uspořádaných informací
představujících využitelnou znalost →

Jak by mohlo vypadat vzdělávání?

žák:

- dovědět se, co mě zajímá, s čím to souvisí,
- naučit se žít „v malém“ světě

učitel:

- zodpovídat otázky v kontextu,
- společně se žáky vytvářet, sdílet, hledat a prezentovat znalosti nad materiálem sloužícím pro výuku (výukové programy, externí informace, výsledky tvůrčí práce žáků a učitelů)
- provést žáka „malým“ životem
- připravit žáka na „velký“ život
- „vyzbrojit“ žáka požadovanými kompetencemi dle kurikula

ministerstvo:

- připravit a průběžně vyhodnocovat, resp. aktualizovat koncepci celoživotního vzdělávání
- na základě toho zpracovat, vyhodnocovat a aktualizovat koncepci vzdělávání pro jednotlivé úrovně vzdělávání
- připravit pro učitele a žáky vhodné prostředí (materiální, personální, procesní), aby mohli koncepci vzdělávání realizovat

Co přináší nový školský zákon?

- přechod **od osnov k rámcovým vzdělávacím programům (RVP)**
neboli od předem stanovených a akreditovaných znalostí k cílovým kompetencím
- nutnost zpracovat **školní vzdělávací program**
neboli popis aktuálního stavu, cílů a procesu vzdělávání v té které škole směrem k naplnění RVP
- přechod **od instruktivní ke konstruktivní výuce**
neboli od pasivně předávaných informací učitelem k jejich aktivnímu vyhledávání, zpracování až po autoevaluaci žákem za pomoci učitele

ale

první „solidní“ výsledky, od kterých lze teprve sledovat trendy, nelze očekávat dříve než za 8 let

Co se děje „za humny“ školy

- Roste množství a dostupnost informací

- nové objevy, nové obory, nové pojmy,
- informace zastarávají,
- globalizace – nutnost informací o světě, ...

nelze dále
„nafukovat“ osnovy

- Koordinace vzdělávacích soustav

- komunikace po celém světě,
- více cestování, studijní výměny,
- mezinárodní projekty,
- studijní obory se mění, ...

požadavky na
srovnatelné znalosti
v různých částech
světa

- Mění se požadavky trhu práce

- životnost výrobků se zkracuje,
- portfolio firem se mění,
- pracuje a obchoduje se po celém světě, ...

požadavek na
celoživotní učení

Jaké změny jsou třeba?

Co žáci potřebují celý život (ale i my):

- Mít základní systematickou představu o „fungování“ světa dle jednotlivých oborů (předmětů)
- Umět si tuto představu doplňovat, aktualizovat, tedy
  - umět hledat informace
  - umět porovnávat a ověřovat informace
  - umět se učit
- Dokázat systematicky pracovat, dodržovat řád, pravidla
- Dokázat pomocí svých znalostí a dovedností, logického (selského) rozumu vyřešit problémy
- Umět komunikovat
- Umět respektovat okolí, názory jiných, chovat se dle vžitých norem
- Umět spolupracovat na řešení úkolu, pracovat v týmu, mít zodpovědnost za výsledky práce týmu ...

Co žáky učíme?
A jak moc?

Čím níže, tím méně...

Jak se člověk učí, pamatuje si, jedná?

Prostřednictvím smyslů

- pozoruje,
- poslouchá,
- čichá,
- dotýká se,
- chutná

Prostřednictvím činností

- čte,
- píše,
- počítá,
- maluje,
- zpívá,
- cvičí

Prostřednictvím společnosti

- hraje si,
- baví se,
- pracuje,
- komunikuje

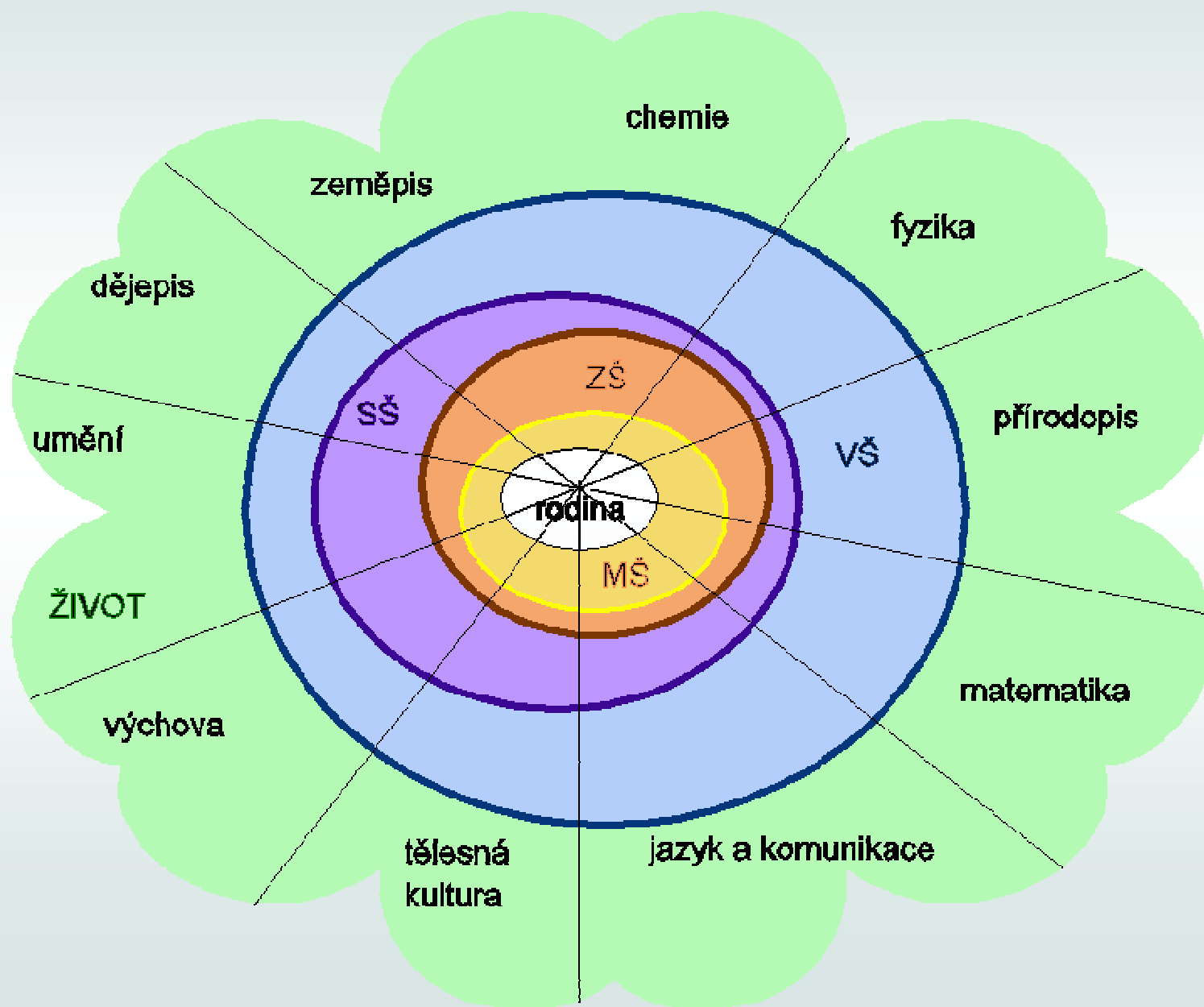
přítom

- se ptá
  - eeee?
  - co?
  - proč?
  - kdy?
  - jak?
  - za kolik?
- hledá odpovědi
  - komunikací,
  - v uspořádaných zdrojích,
  - v neuspořádaných zdrojích
- hodnotí (porovnává) je
  - s vlastní dřívější zkušeností,
  - se zkušeností „okolí“
- vytváří si souvislosti
  - data,
  - informace,
  - znalosti,
  - taxonomie

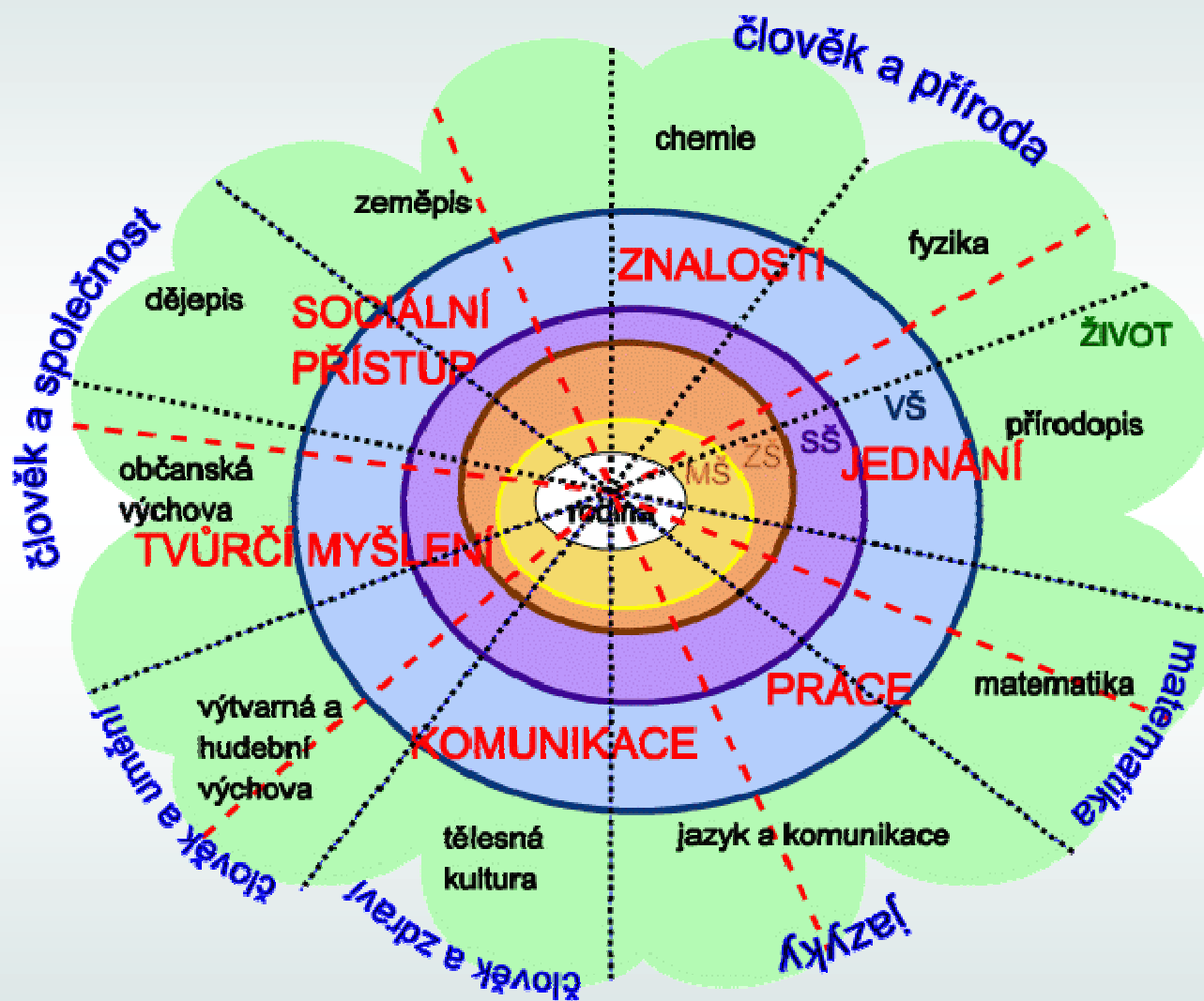
Již Komenský stavěl na těchto základech, my bychom měli také...

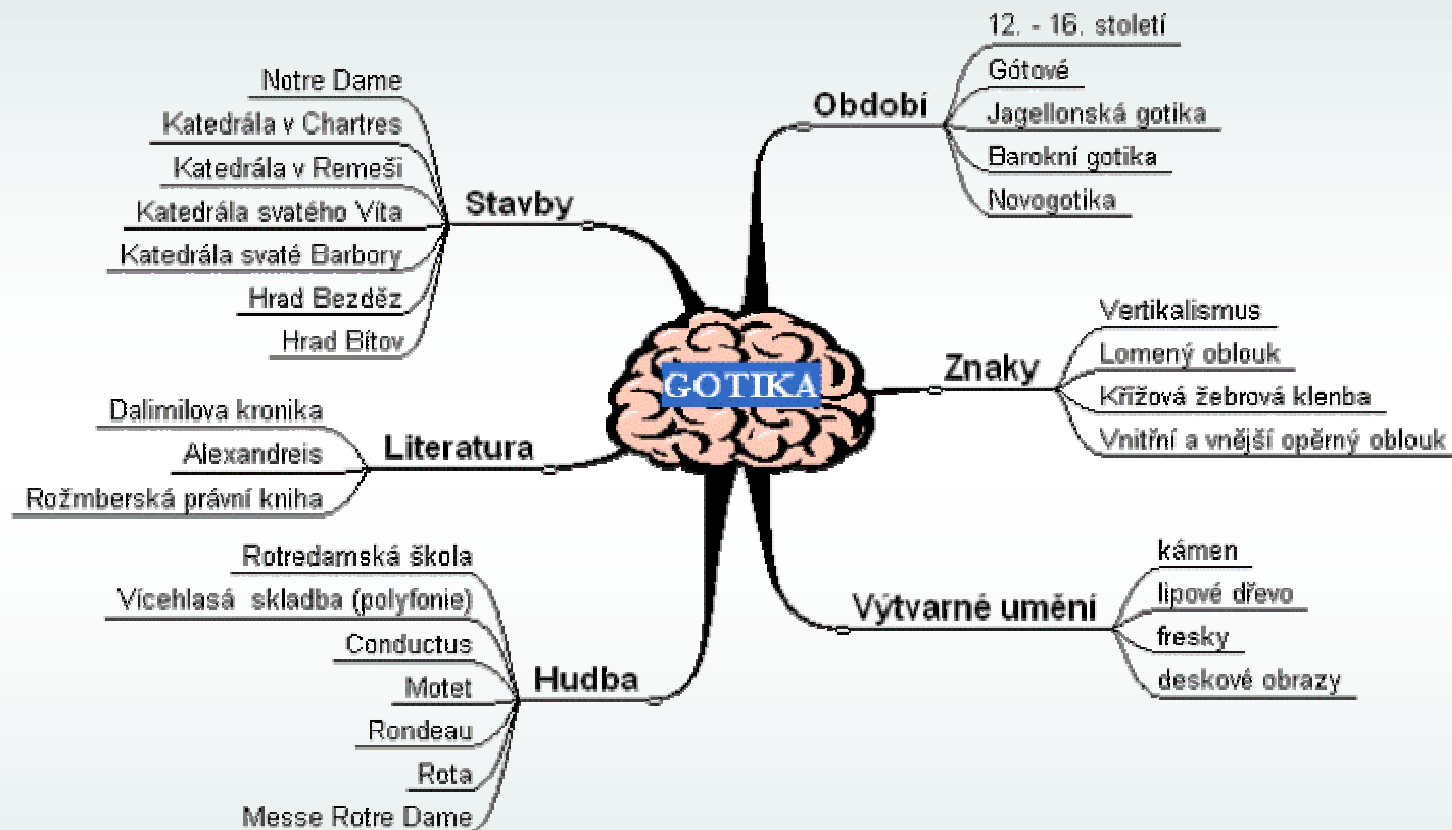
Aktuální stav výuky

Jak by potom mohl vypadat tématický plán?

Jako strom klíčových pojmů

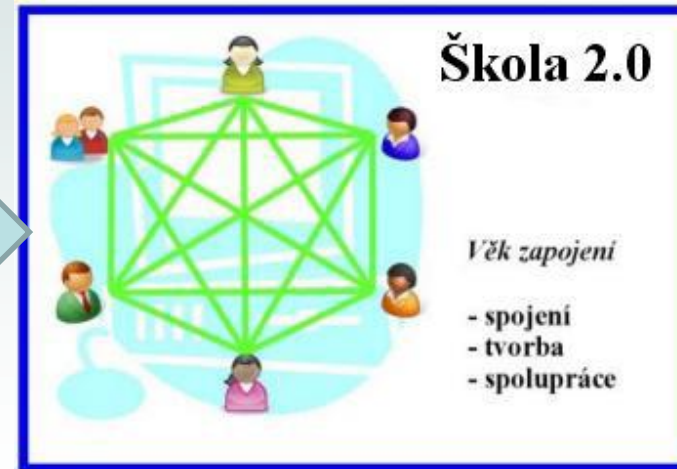

kteří popisují „kousek“ světa v souvislostech oborových, kulturních, sociálních, atd. Každý z pojmů a vazeb mezi si učitel i žák „obalí“ svými poznámkami, které mu „sedí“

Nová studijní prostředí

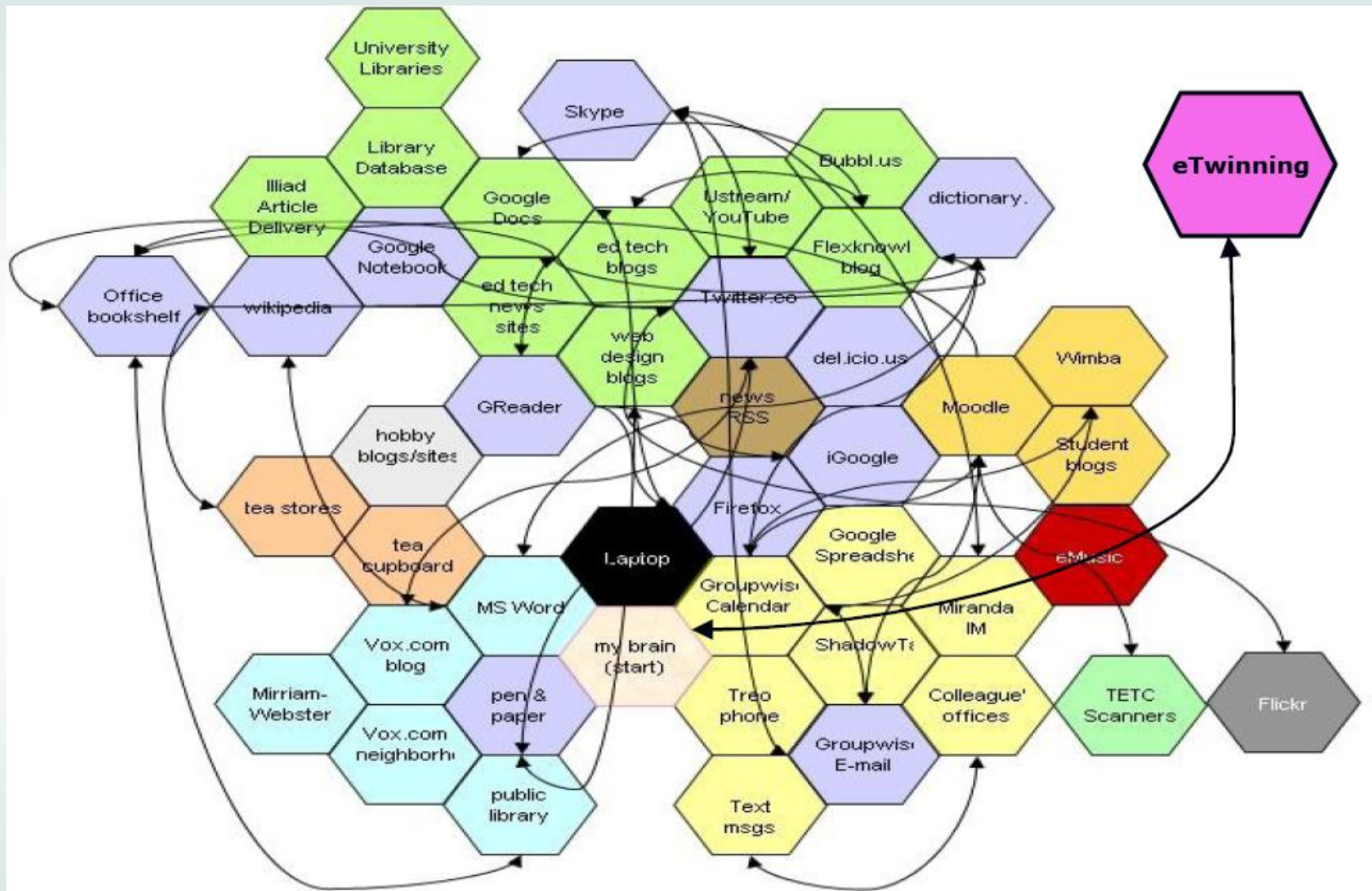
Změna pojetí školy

- **Institucionální**
- **Uzavřená**
- **Plánovaná**
- **Statická**
- **Stabilní**
- **Řízená**
- **Definovaná**
- **Ohraničená**
- **Strukturovaná**
- **Přenos všem naráz**

- **Individuální**
- **Otevřená**
- **Chaotická**
- **Decentralizovaná**
- **Dynamická**
- **Improvizovaná**
- **Osobní řízení (PLE)**
- **Osobní prostředí (PLE)**
- **Rovnost (teoretická)**
- **Spojení zájmových skupin**

Osobní vzdělávací prostředí

Shrnutí

- Trendem ve vzdělávání je celoživotní učení
  - formální
  - neformální
  - informální
- Nejlepší výsledky učení, resp. pamatování vykazuje kreativní výuka
- Služby ICT jsou pouze prostředkem k interaktivní a kreativní výuce
- Množství a dostupnost informací exponenciálně narůstá
- Ne všechny nové informace jsou skutečně „nové“, přesto nelze všechny novinky „nacpat“ do osnov
- Vystává nutnost naučit se ověřovat správnost informací, naučit se učit a taky žáky naučit učit se, vytvářet si vlastní studijní prostředí
- Rozhodující roli hraje a vždy bude hrát učitel
- Smyslem učení se stává nikoliv více informací, ale objevování a respektování řádu
  - přírody
  - chování
  - jednání
- Kdo toto vezme v úvahu, dobře připraví žáky na život